

**Saltsjö-Duvnäs skola
Nacka kommun**

**Susanne Isaksson, Upplands Väsby
Annette Karmitsa, Sollentuna
Ann-Christin Nygren, Sollentuna
Vecka 48 och 49, 2016**

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
SAMMANFATTNING	6
<i>Sammanfattande slutsats</i>	6
<i>Starka sidor</i>	7
<i>Förbättringsområden</i>	7
MÅLOMRÅDEN	8
<i>Normer och värden</i>	8
<i>Kunskaper</i>	10
<i>Ansvar och inflytande för elever</i>	18
<i>Bedömning och betyg</i>	20
<i>Rektors ansvar</i>	21
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	25
REFERENSER	25

Kommentar från Saltsjö-Duvnäs skolas ledning till observationsrapporten	26
--	-----------

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Kunskaper
- Ansvar och inflytande för elever
- Bedömning och betyg
- Rektors ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer skolans arbete och resultat inom målområden, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med elever, personal och skolledning
- Skolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.danderyd.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Skolans/delenhetens namn:	Saltsjö-Duvnäs skola
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Kommunal
Årskurser	förskoleklass-åk 6
Ev. profil på skolan.	Montessorinspirerade klasser, en parallell av tre i åk förskoleklass-åk 3

Statistik

Antal elever:	410
Antal lärare	21
Hur många av dessa är legitimerade?	18
Antal personal i fritidshem.	15
Hur många av dessa är utbildade fritidspedagoger/lärare mot fritidshem?	2
Hur många avdelningar och hur många elever per avdelning?	Tre arbetslag uppdelade på 10 årskursteam. Ca 44-52 elever per årskursteam
Antal personal i förskoleklass.	9
Hur många av dessa är legitimerade?	4
Antal specialpedagoger/speciallärare.	3
Antal skolledare	3 varav 2 mot skolan

Organisation /Ledning .

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, arbetslagsledare, andra ledningsfunktioner)	Skolledning: rektor, bitr rektor, förskolechef Ledningsgrupp: rektor, 4 st arbetslagsledare
Vilka ingår i elevhälsoteamet på skolan?	2 st specialpedagoger, skolsköterska, skolpsykolog, bitr. rektor, (rektor), (skolläkare)
Hur är förskoleklassen integrerad med resten av skolan?	Skolan och förskoleklassen samordnar aktiviteter. Treorna läser sagor för förskoleklassen regelbundet. Man har gemensamma raster. Förskoleklassen är med på storfritidsmöte en gång i veckan. På loven är alla barnen/eleverna tillsammans och gör olika aktiviteter. Vi har skoljoggen tillsammans med de stora barnen. Alla gemensamma aktiviteter och traditioner firas gemensamt.

OBSERVATIONENS METOD

Vår observation på Saltsjö-Duvnäs skola i Nacka genomförs under vecka 48, 28/11- 2/12 2016. Den första dagen på skolan träffar vi rektor och biträdande rektor för ett inledande samtal. Vi tar också del av skolans olika dokument såsom *Verksamhetsplan och Systematiskt kvalitetsarbete* och *Likabehandlingsplan, plan mot diskriminering och kränkande behandling för Saltsjö-Duvnäs skola*.

Vi besöker lektioner i alla klasser och alla ämnen med undantag av Hem- och konsumentkunskap och Moderna språk. Undervisningen i dessa ämnen är förlagd till Skuru skola.

Vi besöker fritidshemmets lokaler, samtalar med personal och elever samt följer några aktiviteter.

Vi deltar i:

- 1 Trygghetsgruppsmöte med elever
- 1 Miljørådsmöte med elever
- 1 Pedagogiskt möte för lärarna
- 2 arbetslagsmöten: åk 4-6 Duvnäs och åk 1-3 Saltängen.

Vi intervjuar även:

- Rektor
- Biträdande rektor
- 2 specialpedagoger enskilt
- EHT med två specialpedagoger, skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog
- Personal på 3 Årskursteamsmöten
- Personal på 2 Fritidshemsmöten
- 11 lärare åk 1-6
- 4 förstelärare
- 3 arbetslagsledare (2 lärare och 1 fritidspedagog)
- 1 lärare i förskoleklass
- 6 fritidspersonal
- 8 elever i Saltängens Elevråd
- 10 elever i Duvnäs Elevråd
- 18 elever åk 2-6

Rektor bokar tid för intervju med Elevråden, EHT, förstelärare och arbetslagsledare. Vi söker själva upp personalen och bokar intervjutider.

Vi samtalar i samband med lektionsbesök, luncher och på raster dessutom med:

- Cirka 7 lärare
- Cirka 6 personal på fritidshemmen
- Cirka 50 elever

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Skolans ledning har från och med starten av läsåret 2016/2017 genomfört en omorganisation för den pedagogiska personalen med årskursteam och studioteam. Syftet är att trygga eleverna i en ständigt föränderlig tillvaro och främja samarbete mellan personalen. Arbetet i årskursteam ser vi som en ökad möjlighet för det gemensamma arbetet med att skapa en trygg och utvecklande arbetsmiljö för eleverna. Årskursteamerna kan i förlängningen skapa förutsättningar för att eleverna ges ökad möjlighet till att få prova olika arbetssätt och arbetsformer i alla ämnen så att till exempel ämnesövergripande arbetssätt blir mer vanligt förekommande än vad det är idag. När studioteamarbetet är i full gång finns goda förutsättningar för att arbetet med stöd och anpassningar till elever med särskilda behov utvecklas vidare.

Vi ser att skolans personal arbetar aktivt och systematiskt med trygghet och arbetsmiljö vilket till stora delar ger en trygg och trivsamt miljö för eleverna. Skolan har flera välfungerande processer som till exempel Mellanrumsprocessen och Trivselenkäten.

Den av personalen framarbetade lektionsramen som används i de flesta klassrum bidrar till en tydlig och välfungerande struktur. I arbetet på fritidshemmet finns en tydlig struktur där eleverna har ett varierat utbud av aktiviteter att välja mellan. Fritidshemmets planering utgår inte på ett medvetet sätt från Lgr11¹ och det finns ett behov av kompetensutveckling för fritidshemmets personal.

På skolan finns tillgång till datorer och lärplattor men användandet av modern teknik som ett verktyg i lärandeprocessen förekommer endast i viss utsträckning, främst bland de äldre eleverna. Användandet av modern teknik som ett verktyg i lärandeprocessen ser vi som ett utvecklingsområde.

Skolan har ett genomarbetat system för samrättning av de nationella ämnesproven i åk 3 och åk 6 och säkerställer på så sätt en likvärdig bedömning av dessa. Undervisningen behöver anpassas mer till elevernas individuella behov och deras framåtsyftande, individuella planering och eleverna behöver få ett större inflytande över sitt lärande med tydlig koppling till kunskapskraven. För elevernas vidare utveckling behöver de ges möjlighet att på olika sätt träna och därigenom utveckla sin förmåga till att bedöma sina egna resultat.

Skolledningen leder det systematiska kvalitetsarbetet på ett tydligt och välfungerande sätt. Personal och elever är delaktiga via utvärdering och analys av verksamhetsmålen. Det finns många forum där elever kan påverka sin arbetsmiljö såsom Elevråd och Miljöråd.

¹ Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Skolverket

Starka sidor

Skolans aktiva och systematiska arbete med trygghet och god arbetsmiljö för eleverna. Normer och värden sid 9.

Skolans framarbetade lektionsstruktur, den så kallade lektionsramen. Kunskaper sid 11.

Skolans demokratiska forum för eleverna. Ansvar och inflytande för elever sid 19.

Skolans tydliga systematiska kvalitetsarbete. Rektors ansvar sid 22.

Förbättringsområden

Ökade möjligheter för eleverna att få pröva olika arbetssätt och arbetsformer, däribland ämnesövergripande arbetssätt och med olika former av samarbete mellan eleverna. Kunskaper sid 11.

Utveckla användandet av datorer, lärplattor och annan teknik i undervisningen så att det blir ett verktyg i det dagliga skolarbetet för skolans samtliga elever. Kunskaper sid 11.

Utveckla arbetet med elevers inflytande över sitt eget lärande med tydlig koppling till läroplanens kunskapskrav. Ansvar och inflytande för elever sid 19. Bedömning och betyg, sid 21.

Elevernas möjlighet att på olika sätt få träning i att utveckla sin förmåga till att bedöma sina egna resultat. Bedömning och betyg sid 21.

Kompetensutveckling för personalen på fritidshemmet utifrån Lgr11. Rektors ansvar sid 22.

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

I skolans plan *Likabehandlingsplan, plan mot diskriminering och kränkande behandling för Saltsjö Duvnäs skola* finns skolans värdegrund beskriven med rubrikerna *Trygghet, Respekt, Studiero* och *Utveckling*. Skolan har ett Trygghetsteam där biträdande rektor, lärare och fritidshemspersonal från varje årskursteam ingår. Trygghetsteamet träffas två gånger per termin och tar då fram gemensamma dokument och planerar innehåll för en trivselenkät som eleverna gör flera gånger på ett läsår. Trivselenkäten analyseras av Trygghetsteamet, årskursteamerna, ämneslärare och av klasserna. Frågorna är formulerade utifrån rubrikerna i skolans värdegrund. Vi är med på lektioner där delar av resultatet från den senast gjorda trygghetsenkäten presenteras för eleverna och där de får möjlighet till muntlig reflektion kring resultatet.

På Trygghetsteamets första möte för läsåret tas riktlinjer och fokusområden för arbetet fram. I samtal med två pedagoger från teamet hör vi att de vid första träffen planerar en Friendsdag för hela skolan. Det finns två Friendsgrupper på skolan, en på Saltängen och en på Duvnäs med elever från åk 2-6. Grupperna leds av pedagoger från Trygghetsteamet. En pedagog berättar att ett syfte för Friendsgruppen är att sprida energi och att inspirera andra till att skapa en trygg skola. Det sker genom olika lekar och övningar. Vi är med på ett möte för en Friendsgrupp där pedagogerna som leder gruppen lär ut flera lekar och massageövningar. En lek skall eleverna i gruppen lära ut till kamrater på skolgården. Trygghetsteamet berättar också om Husmodellen som finns presenterad i likabehandlingsplanen. Den används för att identifiera otrygga platser i skolbyggnaderna och på skolgården. Skolans trivselregler finns uppsatta i klassrum, utanför matsalarna och i omklädningsrummen till idrotten. Enligt skolans likabehandlingsplan är de framtagna av personal och elever i samråd med föräldrarådet.

Vi ser flera exempel på aktiviteter som främjar trygghet och trivsel. En klass får leka en lek där eleverna skall gissa vem som ligger under filten. De får inte säga namnet utan säger komplimanger, så kallade uppåtpuffar, som beskriver kamraten. I flera klasser skapar eleverna komplimangskalendrar att användas under adventstid i klassrummen. Friendsgruppen med elever och ansvariga pedagoger berättar också att de skapat en gemensam adventskalender för alla klassrum. Innehållet bakom luckorna uppmuntrar till handlingar som bidrar till ett gott klimat på skolan. Vi är med när första luckan öppnas. Där uppmanas alla att hälsa på varandra och säga hej när man möts. Vi hör många barn och vuxna som hälsar på varandra under observationsveckan. Lärare och elever berättar att eleverna i åk 3 har högläsning för eleverna i förskoleklass vid flera tillfällen under terminen.

I *Likabehandlingsplan, plan mot diskriminering och kränkande behandling för Saltsjö Duvnäs skola* finns *Handlingsplan vid kränkande behandling och mobbing* som Trygghetsteamet arbetar efter vid ärenden med mobbing och kränkande behandling. Elever berättar att när det händer att en elev blir utsatt finns det vuxna att berätta för. På skolgården

finns rastvärdar med gula reflexvästar och vi ser vuxna ute varje rast. På vår fråga om hur arbetet ser ut med att skapa en förståelse för människors lika värde får vi höra att skolan har FN-samling med sånger och dikter och de har diskussioner i klassrum efter att ha tittat på Lilla Aktuellt. Pedagoger uttrycker att de skulle kunna arbeta mer kring ämnet med eleverna.

Förhållningssätt

På de flesta lektioner vi besöker ser och hör vi hur vuxna och elever talar till varandra på ett respektfullt sätt. Vi ser lärare som är mycket lyhörda för elevers behov. I de yngre klasserna ser vi dock några lektioner där lärare missar elever som räcker upp handen för att påkalla uppmärksamhet. Eleverna tar inte kontakt på annat sätt än handuppräkring, till exempel genom att säga lärarens namn eller gå fram till läraren. De blir sittande inaktiva med handen i luften. En elev ges på så sätt inte tillgång till lektionens arbetsmaterial.

Alla klasser har tillsammans tagit fram klassens regler. I ett klassrum finns också elevernas förväntningar på de vuxna formulerade. Elever berättar att det på skolan finns bra lärare som bryr sig. De säger också att de flesta elever är snälla och att alla känner igen varandra. De berättar att äldre brukar leka med yngre kamrater på skolan.

Arbetsklimat för elever

Skolan arbetar utifrån dokumentet *Lektionsram* (se Kunskaper) där verktyget Trafikljus ingår. Lärare berättar att detta påverkar arbetsklimatet på ett positivt sätt. "Trafikljuset är stor hjälp för att skapa arbetsro. Det har funnits i flera år och börjar bli inarbetat." Vi ser hur trafikljuset används i många klassrum. Vi hör också lärare beskriva att det finns kollegor som inte använder trafikljus vilket försvårar när andra lärare arbetar med klassen. Som stöd för lärarna i arbetet med arbetsklimat och trygghet i grupperna finns även dokumentet *Mellanrumsprocesser*. I den läser vi följande: "Så här planerar och arbetar vi med skolmiljön så att den skall ge förutsättningar så att varje elev ska uppleva trygghet och gemenskap före, efter och mellan skolans personalledda aktiviteter."

Bedömning i text

Det finns i hög grad en gemensam och förankrad syn på verksamhetens värdegrund bland personal och elever.

Vi ser att verksamheten endast i viss utsträckning kan uppvisa exempel på arbete som främjar elevernas förståelse för människors lika värde.

Skolan håller en relativt hög kvalitet kring ett systematiskt arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Det finns till stora delar ett respektfullt förhållningssätt på hela skolan. Vi ser dock i några klasser F-3 elever, som inte vågar påkalla hjälp av läraren på annat sätt än genom handuppräkring.

Arbetsklimatet är oftast ett sådant som gynnar elevernas lärande.

Bedömning enligt skala²

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Kunskaper

Beskrivning

Hur skolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

Skolan har arbetat fram en gemensam lektionsstruktur som finns nedskrivet i dokumentet *Lektionsram*. Dokumentet finns uppsatt i alla klassrum på Saltsjö-Duvnäs skola och innehåller bland annat anvisningar för uppstart och avslut av lektioner (se bild nedan).

Lektionsram

Start av dagen

- Skriva dagen på tavlan.

Lektionsstart

- Lugn samling, närvaro för lektionen och materialkoll.
- Mål, upplägg eller syften för momentet skrivs på tavlan och går igenom.
- Återkoppling till föregående lektion.

Lektionsavslutning

- Städning – alla hjälper till.
- Sammanfattning av lektionen, återkoppling till målet.
- Utvärdering eller avslutning, t.ex. - Idag fungerade det här jättebra...
 - Nästa lektion ska jag/vi tänka på
 - Vad har vi jobbat med/vad har du lärt dig/vad har vi tränat på?
 - Exitticket
 - Two stars and a wish

Kom ihåg

- Kom i tid till lektionen och ha med rätt lektionsmaterial.
- Mobilerna skall lämnas in till läraren.
- Lämna inte klassrummet utan lärares tillåtelse.
- Läraren bestämmer placering och grupptillhörighet.

TRAFIKLJUS för ljudnivån

- Rött Provtyst = knäpptyst
- Gult Visktyst = prata tyst med bänkkamraten
- Grönt Låg samtalston = samtal i grupp

1.0 ² Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

I de flesta klassrum vi besöker finns dagens innehåll uppskrivet på tavlan. Vid några av de lektioner vi deltar på presenterar lärare uppgiftens mål eller syfte. En lärare vi besöker berättar för eleverna vad de kommer att öva på under lektionen i NO. "Idag övar ni på två saker: att förklara vad som händer och vad som händer samt experimentera med ett nytt ämne." Vi ser lektioner med tydliga starter och vid några lektioner återkopplas dagens lektionsinnehåll till tidigare lektioner. När vi samtalar med elever säger några av de äldre eleverna att de får veta mål och syfte med arbetsuppgifter och lektioner. Andra är mer osäkra. Några av de yngre eleverna i åk 1-3 som vi samtalar med känner till mål med lektioner. Andra elever kan inte berätta om lektionernas mål eller syfte. En lärare i åk 1-3 berättar att målet med det pågående arbetet i SO beskrivs för eleverna vid varje lektionsstart.

Avsluten på de lektioner vi besöker är tydliga med alla elever samlade. Vid några lektionstillfällen görs en sammanfattning av dagens lektion kopplat till målet. Vi ser också några enstaka exempel på utvärdering av innehåll, arbetssätt och studiero.

Olika arbetssätt och arbetsformer

Vi besöker flera lektioner i åk 1-6 som inleds med en genomgång av lektionens innehåll och med instruktioner för arbetet. Därefter arbetar eleverna individuellt i arbetsböcker eller med arbetsblad. Elever i åk 4-6 som vi intervjuar, säger att de ibland arbetar i grupp och ibland själva. "Vi sitter i grupp och då kan vi jobba ihop".

I åk 1-3 på Saltängen delas eleverna i årskursparallellerna in i tvärgrupper. Syftet är, berättar lärarna, att få möjlighet att arbeta med grupper med färre antal elever. I åk 1 får eleverna lästräning i små grupper där klasslärare och speciallärare delar på ansvaret för att lyssna på varje elevs individuella läsutveckling.

På några lektioner ser vi exempel på undervisning där eleverna samarbetar i mindre grupper och där de får pröva olika former av arbetssätt. På musiklektionerna i åk 3-6 på Duvnäs arbetar eleverna i halvklass. På en av lektionerna skapas rytmer och arbetet sker i smågrupper. Lektionen avslutas med att eleverna får säga vad som tränats med övningarna och läraren skriver upp på tavlan det som sägs. På en idrottslektion får eleverna matematiska och fysiska uppdrag att lösa i mindre grupper. Mot slutet av lektionen får de tillsammans pröva sig fram till hur de kan få en boll att vandra mellan varandra utan att använda händerna och utan att nudda golvet. Lektionen avslutas med att eleverna säger vad de tränat med övningarna. I slöjd får eleverna fritt välja mellan olika praktiska arbetsuppgifter. Eleverna för loggbok över processen. I de naturvetenskapliga ämnena används NTA³-lådor och vi ser lektioner där elever arbetar laborativt utifrån lådornas innehåll. På en lektion arbetar eleverna i par med att utforska olika ämnesreaktioner. På en annan lektion är uppgiften att göra olika undersökningar där kroppens muskler används. Eleverna dokumenterar tillsammans i en laborationsmall i Google Drive. Flera lärare som undervisar i NO berättar att de använder materialet som hör till NTA.

³ NTA: Naturvetenskap och teknik för alla.

<http://www.ntaskolutveckling.se/Sa-fungerar-det/>

Under vår observation får vi även berättat för oss om några olika arbetsmetoder i undervisningen. Elever berättar att de ibland arbetar med VÖL (Vet, Önskar, Lärt sig), en modell för att träna läsförståelse av en faktatext. En elev säger att VÖL är en hjälp till att förstå vad som är viktigt att lära sig. En lärare och några elever beskriver för oss hur de arbetar med Ögonblicksskrivande. Eleverna skriver kort ner ett ögonblick för varje dag och fördjupar skrivandet sista dagen i veckan kring ett av ögonblicken. Arbetet sker individuellt.

Under observationsveckan ser vi inga exempel på ämnesövergripande arbete. I samtal med lärare framkommer att en utveckling av arbetet i årskursteamerna kan leda fram till mer ämnesövergripande arbetssätt men att man ännu inte prioriterat detta.

I några klasser arbetar eleverna med skapande inför en julmarknad. Sakerna de tillverkar skall säljas på julmarknaden dit föräldrarna bjuds in. Vi hör hur eleverna tillsammans med lärare pratar om hur mycket de olika sakerna skall få kosta. Läraren frågar klassen: "Hur skall vi värdera vårt arbete, tycker ni?"

På Duvnäs finns fyra klasser åk F-3 som beskrivs av skolledningen som Montessorinspirerade. I några klassrum ser vi delar av konkret Montessorimaterial i matematik och flaggställ med flaggor från olika delar av världen. I förskoleklass ser vi mer av Montessorimaterial än i åk 1-3. På de lektioner vi besöker pågår inget arbete utifrån materialet. När vi ber några elever i åk 3 att berätta om Montessori säger de att de inte jobbar med det. "Vi är M men det är inget Montessori." Lärare vi intervjuar berättar att arbetet inte är upplagt efter Montessorimetoden men att elever som behöver kan använda konkret Montessorimaterial.

Ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling

Skolan använder sedan två år Schoolsoft⁴ som lärplattform. Här finns ämnesmatriser utifrån kursplanens kunskapskrav med kommentarsmöjligheter kring elevernas kunskapsutveckling. För de äldre eleverna ser vi att några lärare använder kommentarsfälten för framåtsyftande planering. Elever i åk 6 berättar att det är i ämnesmatriserna på Schoolsoft som det finns nedskrivet vad de behöver göra för att förbättra sina resultat.

I flera klassrum ser vi planscher där kursplanens förmågor finns sammanfattade och beskrivna. Elever i åk 6 känner till vad som står på planscherna och berättar att lärare kan hänvisa till dem inför till exempel prov. Vi är med på en lektion i åk 6 där eleverna får i uppgift att skriva en text på engelska. Instruktionerna innehåller kriterier för de olika betygsstegen. Eleverna uppmanas att välja den nivå de vill nå med uppgiften.

Vid lektionsbesök ser vi och hör hur lärare går runt bland eleverna i klassrummet och hjälper dem individuellt i arbetet med uppgifterna. Vi ser vid ett tillfälle när en lärare samlar flera elever som inte har kommit igång med sin skrivuppgift. Tillsammans arbetar de fram en tankekarta. Läraren ger eleverna olika strategier för att komma igång med arbetet och kriterier för vad skrivuppgiften förväntas innehålla. Därefter ser vi hur eleverna börjar skriva. I

⁴ Schoolsoft: digital lärplattform

intervjuer med lärare hör vi att läroböckerna i matematik innehåller olika nivåer och att det här finns möjligheter för eleverna att få mer utmaning i lärandet.

Kritiskt tänkande och källkritik

Lektioner i SO åk 5 och åk 6 innehåller uppgifter där eleverna skall välja, analysera, bedöma och motivera det de har kommit fram till. En arbetsuppgift handlar bland annat om huruvida en bild är propaganda eller ej. Klassen repeterar tillsammans vad som är skillnader mellan reklam och propaganda och skriver därefter enskilt om en bild. I åk 6 arbetar eleverna med en uppgift i SO som handlar om att skapa en planet. Eleverna arbetar enskilt och får successivt olika uppdrag där de skall välja, analysera och motivera de olika valen utifrån sina kunskaper om bland annat miljöproblem och energiförsörjning. Läraren i SO berättar om hur han arbetar kring källkritik med eleverna åk 4-6. Läraren utgår då från en mall som skall vara till hjälp för eleverna att identifiera om en källa är säker eller ej.

Språkutvecklande arbetssätt

I intervjuer med lärare i förskoleklass hör vi att de använder Bornholmsmodellen⁵ i det språkutvecklande arbetet. På ett av våra besök i en förskoleklass arbetar gruppen med en övning som handlar om första ljudet i ett ord.

Vi besöker flera lektioner där lärare läser högt för eleverna och vi ser exempel på hur eleverna får arbeta med texternas innehåll. På en lektion repeterar läraren tillsammans med eleverna vad deras högläsningbok hittills har handlat om med hjälp av en tankekarta. Eleverna berättar utifrån lärarens frågor. Därefter läser läraren vidare i boken. Vid flera högläsningstillfällen hör vi hur lärare stannar upp vid vissa utvalda ord och begrepp och samtalar med eleverna kring dessa. På en lektion får eleverna samtala i par kring uttrycket "för längesedan i fattigdomens dagar". Uttrycket står i inledningen av högläsningboken. Därefter delar eleverna sina reflektioner med varandra i hela gruppen.

Användande av modern teknik som verktyg i lärandeprocessen

I åk 4-6 har skolan klassuppsättningar av datorer så att varje elev kan få tillgång till en dator. På några lektioner vi besöker använder elever datorer till att skriva texter och söka bilder. Dokument delas med lärare. I textilselöjden ser vi en elev som tittar på en instruktionsfilm via datorn. På Elevens val ser vi några elever som arbetar med programmering på datorer.

I åk F-3 finns gemensamma uppsättningar lärplattor att använda i undervisningen. Under observationsveckan ser vi inget arbete med lärplattor. Vi är med på en lektion på Saltängen där eleverna arbetar med tankekarta och faktatext. Läraren berättar att de var och en för sig kommer att skriva faktatexterna på lärplattor. Läraren berättar också att klassen arbetar en lektion per vecka med lärplattor som redskap i läs- och skrivutvecklingen. Fritidspersonalen på Saltängen berättar att de erbjuder programmering som en fritidsaktivitet. Rektor säger att IKT är ett område skolan behöver utvecklas vidare inom och att personalen behöver få fler verktyg och metoder för hur man kan använda IKT i undervisningen.

Den fysiska miljön

Klassrummen är olika utformade och möblerade. I flera klassrum ser vi elevarbeten, kunskapskrav, klassrumsregler, lektionsram och trafikljus på väggarna. I några klassrum saknas elevarbeten eller annat stimulerande material på väggarna. Vi ser enstaka exempel i åk 1-6 på laborativt material i klassrummen. I många klassrum står bord eller bänkar i rader. I ett par klassrum är bord alternativt bänkar ställda i grupper. Några klassrum har en soffa. Det finns några grupperum att tillgå. Dessa ligger i anslutning till klassrum. Korridorer och hallar har möblerats med bord och stolar. I vissa kapprum finns även soffor. Vi ser att grupperum och korridorer används under lektioner av elever som arbetar med stöd av resurslärare eller av elever som arbetar med sina individuella arbetsuppgifter.

Förskoleklassrummen är inredda med bord i grupper och runda mattor på golvet. Rummen är indelade i olika utrymmen och med olika material för lärande genom lek och undervisning.

⁵ Bornholmsmodellen: språklekar som stimulerar barns språkliga medvetenhet.

<http://www.bornholmsmodellen.se/>

Det finns bodar med lekmaterial som eleverna lånar på raster och fritidshemstid. Angränsande till Saltängens skolgård finns lekplats, fotbollsplan och skog att tillgå och vi ser hur eleverna leker där. Duvnäs har en mindre skolgård som utnyttjas under raster och fritidshemstid.

Hur fritidshemmet arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande samt en meningsfull fritid

Fritidshemsverksamheten är uppdelad på Saltängens fritidshem åk F-3, Duvnäs fritidshem F-3 och Klubben åk 4-6. Verksamheten på fritidshemmen åk F-3 är i klassrummen. Klubben åk 4-6 har egna lokaler. På Saltängen är fritidshemmet ett eget arbetslag. På Duvnäs ingår personalen på fritidshemmet i skolans övriga arbetslag. De berättar att de inte är med på arbetslagsmötena. Fritidshemmets personal ingår i de olika årskursteamerna utifrån den årskurs de främst arbetar i. Årskursteamerna är ett forum för viss planering enligt personalen. Personalen på fritidshemmen planerar verksamheten tillsammans på ett planeringsmöte på respektive skola. Vid några tillfällen per termin ses personalen på Duvnäs och Saltängens fritidshem på ett stormöte och planerar tillsammans. Skolan har arbetat fram ett dokument: *Fritidsprocessen*.

Efter skoldagen går eleverna ut och leker. Under eftermiddagen serveras mellanmål vid fasta tider. Från kl 15.00 erbjuds olika fasta aktiviteter planerade av personal som eleverna fritt väljer mellan. "Våra aktiviteter styrs från personalens och elevernas intressen", berättar några av fritidshemmets personal. Under observationsveckan tar vi del av det fasta aktivitetsschemat på Saltängen och ser att eleverna har möjlighet att välja mellan flera aktiviteter varje dag. Eleverna på Saltängen och Duvnäs kan komma med förslag på aktiviteter i fritidshemmets Önskebrunn. I intervjuer med personal hör vi att det dagliga mötet med eleverna också är ett forum för att fånga upp elevernas intressen. Vi ser att eleverna leker ute på gården. En grupp med förskoleklassbarn går till den angränsande lekparken. Andra elever deltar i en frågesport. Vi hör om Saltängens Hajklubb där eleverna får lära sig om hajar på olika sätt, till exempel med skapande, berättande och faktaskrivande.

På fritidshemsmötet på Saltängen berättar personal: "vi på fritidshemmet snappar upp det som skolan håller på med och knyter an till det." En i personalen uttrycker att fritidshemmet skulle kunna ha ett tydligare årshjul. "Vi skulle kunna ha mera temaarbete på fritidshemmet." Personal berättar att de tidigare arbetade mer utifrån Lgr11. Det arbetet har avstannat något. "Vi har inte jobbat med revideringen av Lgr11!" Enligt rektor är arbetet med den reviderade läroplanen för fritidshemmet inplanerad att påbörjas på en studiedag i början av vårterminen 2017. På Duvnäs fritidshem berättar en pedagog om Raketklubben, en aktivitet med läsläsning och möjlighet till att arbeta med skolarbete.

Hur verksamheten anpassas till elever i behov av särskilt stöd

Rektor har delegerat ansvaret för elevhälsan till biträdande rektor. Skolans elevhälsoteam, EHT träffas varannan vecka. De veckor EHT inte har möte träffas studioteamerna på Duvnäs respektive Saltängen. Studioteamerna, som är nytt för läsåret, leds av specialpedagogerna på respektive skola. Varje årskursteam har en representant i studioteamet. Syftet med träffarna är att fördela resurser samt arbeta fram stöd och anpassningar till elever med särskilda behov. Pedagoger berättar att arbetet med resursfördelning har kommit igång bra men att arbetet med anpassningar och stöd behöver utvecklas. Någon uttrycker att arbetet i studioteamet inte

fungerar tillfredsställande. Årskursteamen och arbetslagen samverkar kring elever med särskilda behov och anpassningar.

Som stöd i arbetet med anpassningar finns en checklista med olika förslag. En handlingsplan skrivs som ett steg innan åtgärdsprogram upprättas. I många klassrum på Saltängen ser vi elever som sitter på specialanpassade sittkuddar. Det finns hörselkåpor att låna. Lärare berättar om elever som har fasta platser som inte ändras vid ommöblering. En elev berättar om sin dyslexi och att hen använder datorstöd. På frågan om anpassningar på fritidshemmet svarar personalen att behoven kan se annorlunda ut på fritidshemstiden än på lektioner under skoldagen. En anpassning på fritidshemmet kan vara att förbereda en elev på vad som ska komma. Andra anpassningar kan vara att gå iväg en stund eller gå in i ett lugnare sammanhang.

EHT tar beslut om åtgärdsprogram som skrivs av lärare tillsammans med specialpedagog. Skolan har klasskonferenser en gång per termin. På mötet med EHT får vi berättat för oss att uppföljning av klasskonferenser skulle kunna fungera bättre än vad det gör idag. För kartläggning av elevernas kunskapsutveckling och för att säkerställa att eleverna når målen arbetar skolan efter ett årshjul med olika tester. Vi hör om en uppföljning efter att elev har visat lågt resultat på lästest. Eleven får som anpassning extra läsläxa att göra tillsammans med förälder.

På Saltängen finns en särskild undervisningsgrupp. Eleverna i undervisningsgruppen är inkluderade i klasser på skolan där de arbetar under delar av dagen.

Hur verksamheten anpassas efter elever med annat modersmål

Saltsjö-Duvnäs skola har få elever med annat modersmål än svenska. Dessa elever har tillgång till resurs som är knuten till klassen. På Duvnäs går vid observationstillfället fyra nyanlända elever i olika klasser. En av de nyanlända eleverna går i åk 3 och har sin undervisning i svenska tillsammans med eleverna i åk 1 där eleven deltar i läs- och skrivinläring. Från Nacka kommun kommer studiehandledare för att ge stöd till elever med annat modersmål i kunskapsinläringen.

Skolan och omvärlden

Rektor berättar att det på skolan inte finns någon uttalad plan för samverkan med arbetsliv och högre utbildning men att det förekommer att föräldrar bjuds in till klasserna för att berätta om sitt yrke.

Under observationsveckan besöker klasser Spårvägsmuséet, Naturhistoriska muséet, Nacka Bibliotek och naturreservatet Velamsund tillsammans med Naturskolan. Vi hör också att klasser bland annat brukar besöka Olle Nymans ateljé för eget skapande och ha en Friendsdag i Nyckelvikens naturreservat.

Bedömning i text

Undervisningen är i hög grad strukturerad vilket den framtagna lektionsramen i stor utsträckning bidrar till.

Eleverna i åk 4-6 känner i relativt stor utsträckning till syftet med aktiviteter i undervisningen, vilka förmågor de skall få möjlighet att utveckla och hur de skall få visa sina kunskaper.

Eleverna i åk F-3 kan endast i viss mån beskriva syftet med aktiviteter i undervisningen, vilka förmågor de skall få möjlighet att utveckla och hur de skall få visa sina kunskaper.

Eleverna får delvis pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Utforskande och kreativa arbetssätt förekommer i viss utsträckning i några ämnen. Vi har inte sett några exempel på ämnesövergripande arbeten.

Eleverna ges i relativt hög utsträckning ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Eleverna tränas i viss mån till kritiskt tänkande och till att självständigt formulera ståndpunkter. Eleverna i åk 4-6 erbjuds ett verktyg för att arbeta med källkritik.

Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan eleverna förekommer i viss mån och under vår observation kan vi se exempel på det under några lektioner.

Arbetssätt som stimulerar språk- och kommunikationsutveckling förekommer till viss del.

Den fysiska miljön med möblering och synligt material varierar i hög grad mellan de olika klassrummen och är till vissa delar stimulerande och utmanande. Vi bedömer att den fysiska miljön i flera fall inte stimulerar ett mer kreativt och varierat arbetssätt. Det finns tillgång till datorer och lärplattor men användande av modern teknik som ett verktyg i lärandeprocessen förekommer endast i viss utsträckning. Vi ser inget arbete med datorer eller lärplattor bland de yngre eleverna.

Verksamheten på fritidshemmen är i hög grad strukturerad där eleverna ges möjlighet till att pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Utforskande och kreativa arbetssätt är vanligt förekommande bland annat genom de fasta aktiviteter som erbjuds. Fritidshemmets verksamhet kompletterar i viss utsträckning utbildningen i skolan och eleverna stimuleras till viss del till utveckling och lärande. Vi ser inga exempel på hur planeringen av aktiviteterna utgår ifrån och kopplas till syfte och centralt innehåll i Lgr11.

Verksamheten anpassas till viss del för elever i behov av särskilt stöd och det finns relativt väl fungerande strategier och metoder för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Studioteamens arbete kring elever med särskilt stöd har nyligen startats. Vi ser goda förutsättningar till ett utvecklat arbete kring elever med behov av särskilt stöd med hjälp av studioteamen.

Verksamheten anpassas till viss del för elever med ett annat modersmål. Den via lektionsramen strukturerade undervisningen ser vi som ett gott stöd för dessa elever. En utveckling av de språkutvecklande arbetssätten på skolan kan gynna språkinläringen för eleverna med annat modersmål.

Närområdets möjligheter tas i hög grad tillvara i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Ansvar och inflytande för elever

Beskrivning

Elevers ansvar för det egna lärandet och arbetsmiljön

I de flesta av klassrummen ser vi klassrumsregler uppsatta. Vi hör av elever och lärare att reglerna arbetats fram tillsammans i klasserna. Skolan arbetar aktivt med verktyget Trafikljus, Trafikljuset ingår i dokumentet *Lektionsram* och är ett sätt att tydligt visa på olika ljudnivåer vid arbete i klassrummet, med färgerna rött för tyst nivå, gult för prat på låg nivå och grönt för samtalsnivå. Vid några tillfällen ser vi hur eleverna får vara med och välja lämplig ljudnivå. I förskoleklassrummet ställer läraren frågan: "Hur ska ni tänka nu när ni ska leka?" "Gult", svarar barnen. Elever berättar att de på en del lektioner har möjlighet att ta rast när det passar för dem själva. En klass har ett minigym och eleverna går vid behov till en plats i klassrummet och gör olika rörelseövningar som finns beskrivna på ett dokument på väggen. Vi är med på lektioner i åk 4 och 6 där läraren går igenom en enkät om studiero i ämnet. Eleverna får reflektera kring resultatet. Vi hör vid flera tillfällen hur lärare utvärderar studieron tillsammans med eleverna.

Vi ser att klasser arbetar med planering för veckan där de på vissa lektioner får välja ordning på arbetsuppgifterna. På Saltängen har klasserna olika former av loggböcker där veckoplaneringen klistras in. Där har ett eller flera mål formulerats. När vi ställer frågor till elever om deras möjlighet att ta ansvar för sitt arbete och sitt lärande har de svårt att beskriva och ge exempel. En elev i åk 3 säger "försöka vara tyst".

Utvecklingssamtal hålls två gånger per läsår, tidigt på terminerna. Lärare och elever i åk 4-6 berättar om elevledda samtal. En lärare berättar att manus till samtalen skrivs tillsammans med eleverna.

Under vår observationsvecka ser vi i övrigt inga tydliga exempel där elever får ta ansvar för sitt eget lärande.

Inflytande över verksamheten

Vi ser exempel på där elevers tankar och intressen tas tillvara. På en lektion frågar läraren på ett engagerat sätt eleverna vilken dag de önskar ha läsläxan till och klassen röstar. När skolan har Miljöråd får eleverna föreslå och besluta om månadens miljöuppdrag för klasserna. På Friendsmötet får eleverna bestämma värdegrundsuppdrag till klasserna. Elever berättar att de kan få vara med och bestämma om plan för placering i klassrummet och i vilken ordning klassen skall jobba med olika saker. De kan få föreslå olika sätt att redovisa kunskaper på. "Vi får säga om vi skall ha läxuppgifter, prov eller genom redovisning." Elever vi samtalar med kan i övrigt inte ge exempel på lektioner där de får vara med och planera undervisningen.

Vi är med på Elevens val i åk 5 och där arbetar elever med olika arbetsuppgifter som de själva väljer, till exempel programmering.

På Elevrådet på Saltängen berättar elever att de ibland får utvärdera utifrån ett dokument. "Vi får utvärdera om vi lärt oss saker, vad vi kan göra bättre och vad läraren kan göra bättre." I Trivselenkäten ges eleverna möjlighet att utvärdera vissa delar av undervisningen som studiero, lärande och delaktighet i beslut.

Demokratiska processer

Skolan har två elevråd, ett på Saltängen och ett på Duvnäs. Elevråden leds av lärare som också skriver protokoll. Elevråden träffas en gång i månaden. Klassernas representanter har med frågor och förslag från klassråden och på Elevrådet diskuteras frågor om saker som skall förändras på olika sätt. En elev säger att elevrådet handlar om hur man skall känna sig tryggare i skolan och hur man skall förbättra saker.

Alla klasser har klassråd innan Elevrådets möte. På ett klassråd som vi observerar lottar läraren fram två klassrepresentanter till skolans storråd. På klassrådet väljs två frågor ut som skall tas upp på det kommande storrådet. Andra frågor som tas upp på klassrådet handlar om studiero, arbetsmiljö och luciafirande. På storrådet samlas skolans alla klasser i idrottssalen. Det sker vid ett tillfälle per termin. Klassrepresentanterna sitter samlade och är de som framför och diskuterar klassernas frågor. Rektor leder storrådet.

Föräldrar har möjlighet att ingå i ett föräldraråd. Rektor berättar att föräldrarådet leds av dess ordförande. Föräldrarepresentanterna kan mejla frågor till rektor inför mötet vilket enligt rektor ofta förekommer. Skolledning och lärare berättar att det på skolan finns en montessoriföräldraförening.

Bedömning i text

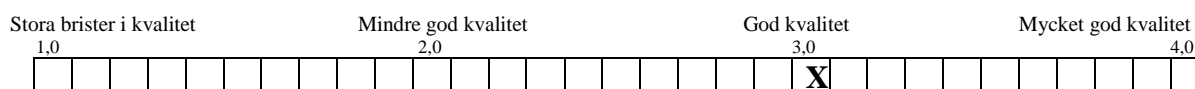
Eleverna ges i hög grad möjlighet att ta personligt ansvar för arbetsmiljön men får endast i viss utsträckning ta ansvar för sitt eget lärande. Deras tankar, intressen och åsikter tas i relativt stor utsträckning tillvara i verksamheten.

Eleverna har endast ett visst inflytande över planering, utvärdering, arbetssätt och innehåll.

Klassråd, Elevråd, Miljöråd, Friends och Storråd är formella forum som fungerar mycket bra. Eleverna ges i hög grad möjlighet att utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Föräldrarna ges genom föräldraråd och föräldraförening relativt stor möjlighet att i dialog med skolan påverka utvecklingen av innehållet i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Bedömning och betyg

Beskrivning

Elevers kännedom om kunskapskraven

Saltsjö-Duvnäs skola använder den digitala lärplattformen Schoolsoft. I Schoolsoft finns alla kunskapskrav presenterade i matrisform. Elever i åk 4-6 berättar att lärarna fyller i matriserna och skriver kommentarer. Lärare berättar att de börjar fylla i matriserna från vårterminen i åk 5. Läroplanens kunskapskrav finns i några klassrum uppsatta på väggarna. Elever säger att de i några ämnen får veta målen för arbetet vid uppstart av ett nytt arbetsområde, muntligt och skriftligt. "Vi pratar om mål och om hur man skall bli bedömd när man skall göra olika uppgifter." Flera elever, framför allt bland de yngre, har svårt att svara på frågan om de vet vad de skall lära sig eller om de känner till kunskapskraven för ämnet. En elev åk 1-3 svarar på frågan om vad kunskapskrav är: "Jag vet vad kunskap är och jag vet vad krav är. Krav är att man måste lära sig." Vi tar del av några arbetsområden där mål från läroplanen finns presenterade skriftligt. Vi ser inga exempel på hur elever får arbeta med att bedöma sina egna resultat.

Återkoppling av elevers lärande till elever och/eller föräldrar

Utvecklingssamtal hålls två gånger per läsår. De äldre eleverna har elevledda samtal. Elever och föräldrar har möjlighet till återkoppling om elevernas kunskapsutveckling på utvecklingssamtalet och genom att lärarna fyller i kunskapsmatriser och skriver kommentarer på Schoolsoft. Vi ser och hör att lärarna använder Schoolsoft i olika hög grad. Vi ser lärare som ger direkt återkoppling muntligt på elevarbeten och prov. I Schoolsoft ser vi att det finns ifyllda individuella utvecklingsplaner för elever men också att det saknas för en del klasser. Under observationsveckan ser vi inga exempel på arbete med individuella utvecklingsmål. När vi frågar elever om deras individuella mål känner flera inte till vad målet är. I samtal med lärare åk 1-3 hör vi att inget specifikt arbete med de individuella målen görs mellan utvecklingssamtalen utan att innehållet i undervisningen förväntas ge det eleverna behöver och att målen följs upp på nästkommande utvecklingssamtal.

Skolans arbete för att säkra likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning

Rektor och lärare berättar att skolans lärare frigörs från undervisningen för samrättning av Nationella ämnesprov. Proven i åk 3 samrättas av alla lärare åk 1-3 under en studiedag. Lärare vi intervjuar säger att samrättningen av ämnesproven i åk 3 fungerar mycket bra. Resultaten analyseras och förbättringsområden diskuteras och arbetas fram. Nationella ämnesproven i åk 6 samrättas av lärarna som undervisar i respektive ämne och fungerar enligt lärare vi intervjuar mycket bra. Vissa delar rättas centralt i Nacka kommun.

Ett fokusområde för tidigare läsår har enligt rektor varit likvärdig bedömning, ett arbete som förstelärarna har hållit i.

Bedömning i text

Eleverna har viss kännedom om kunskapskraven i de olika ämnena där de äldre eleverna har större kännedom än de yngre. Eleverna får i liten utsträckning öva på att bedöma sina egna resultat.

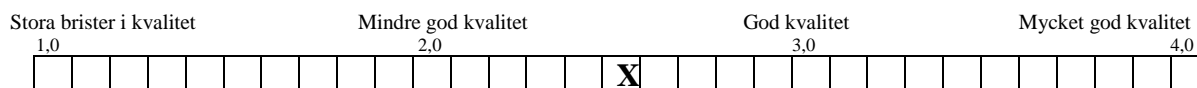
Föräldrar och elever ges relativt goda förutsättningar att få kännedom om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling framförallt genom Schoolsoft.

Lärarna ger till viss del återkoppling till eleverna på deras kunskapsutveckling.

Framåtsyftande, individuell planering används sällan i det vardagliga skolarbetet.

Skolan uppvisar i hög grad god kvalitet i det systematiska arbetet för att säkra en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning.

Bedömning enligt skala

Rektors ansvar

Beskrivning

Hur rektor leder den pedagogiska verksamheten

Rektor påbörjade sin tjänst på Saltsjö-Duvnäs skola i januari 2016. I skolledningen ingår förutom rektor, biträdande rektor för åk F-6 samt förskolechef. Personalen är organiserad i fyra arbetslag som leds av arbetslagsledare. Skolans fyra arbetslagsledare ingår tillsammans med rektor i en ledningsgrupp. Ledningsgruppen har möte varannan vecka. Rektor har personalansvar för all pedagogisk personal på skolan. En gång per månad träffas personalen på APT. Rektor berättar att innehållet för APT är information och arbete med skolans utvecklingsområden. Tre lärarassistenter har anställts på skolan under innevarande termin. I deras arbetsuppgifter ingår bland annat att avlasta lärarna med vissa uppgifter och på så sätt frigöra tid för lärarna till arbetet med eleverna.

Rektor berättar att tanken med skolans organisation är att trygga för eleverna i en ständigt föränderlig tillvaro. "Fler pedagoger kring eleverna gör att de inte blir så beroende av en enda person". Rektor har under sin första tid på skolan skapat en organisation som utgår från årskursteam. Teamen består av lärare, personal på fritidshemmet samt resurspersonal. Pedagogerna i varje team skall arbeta tillsammans för att skapa bästa möjliga förutsättningar för eleverna som tillhör årskursen och har ett gemensamt ansvar för varje elevs kunskapsutveckling och sociala utveckling. Rektor säger att arbetet påbörjades vid start av höstterminen 2016 och att teamen har kommit olika långt med arbetet. Två av teamen är inte byggda på årskurs. Det gäller årskursteamen Duvnäs åk F-1 och åk 2-3. Orsaken är att

Duvnäs är enparallellig åk F-3. Pedagoger som ingår i dessa team uttrycker vid vår observation att det finns vissa svårigheter med gemensam planering.

Under vår observationsvecka besöker vi flera årskursteamsmöten. Innehållet för mötena ser olika ut och personal berättar att dagsbehovet styr innehållet. En lärare berättar att i förlängningen skall teamen kunna arbeta mer med kunskaper och samarbete mellan klasserna men att samarbetet i dagsläget främst handlar om resursfördelning, schemastrukturer och elevärenden.

Det pedagogiska utvecklingsarbetet för skolans lärare sker bland annat genom pedagogiska möten. Innehållet för mötena planeras av skolans fyra förstelärare tillsammans med biträdande rektor. Tema för läsårets möten är kollegialt lärande. Vi är med på ett pedagogiskt möte som handlar om kollegial handledning utifrån en samtalsmetod. I samtal med förstelärarna hör vi att de har valt att få arbeta tillsammans med utvecklingsarbetet och att de har tid avsatt för detta i sina scheman. De berättar också att samtalsmetoden från det pedagogiska mötet vi deltog i kan vara ett bra verktyg för lärarna i arbetet med eleverna.

Det finns möten för fritidshemmet där de tillsammans planerar verksamheten. Fritidshemmets personal har inga pedagogiska möten såsom lärarna har.

Rektor har under vår observationsvecka påbörjat regelbundna besök i klasserna och vi ser att så sker. Vi hör även att rektor bjuder in till mötespromenader som personalen kan boka in sig på. Samtliga elever som vi samtalar med kan säga vem som är rektor och flera berättar att hon besökt deras klassrum. Biträdande rektor berättar att hon rör sig "ut och in i klassrum" men att det är svårt att hinna med planerade verksamhetsbesök.

Det systematiska kvalitetsarbetet

I *Verksamhetsplan och systematiskt kvalitetsarbete läsåret 2016/2017* läser vi att planens innehåll har arbetats fram i samverkan med personalen genom utvärdering av förra årets verksamhet. Skolan har valt att fokusera på de fyra utvecklingsområden som finns utarbetade från Nacka kommun:

- Trygg arbetsmiljö
- Stimulerande lärande
- Reellt inflytande
- Maximal utveckling

I verksamhetsplanen finns skrivet att de fyra utvecklingsområdena utgör skolans målbild vilket även rektor bekräftar. Skolledningen har valt ut ett par områden som skall prioriteras. De prioriterade områdena läggs periodvis. Det första delmålet för läsåret fram till vecka 44 är att påbörja utvecklingen av årskursteam.

I verksamhetsplanen läser vi att föräldrar får ta del av verksamhetsplanen i en sammanfattning av innehållet som presenteras i ett rektorsbrev. De får ta del av verksamhetsmålen på föräldramöten.

De prioriterade målen utvärderas och följs upp av skolans fyra arbetslag där arbetslagsledare leder arbetet. Eleverna utvärderar de fyra utvecklingsområdena från skolans målbild i en

trivselenkät två gånger per termin. Vi ser vid flera tillfällen hur klasserna analyserar resultatet från den senast gjorda enkäten.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Lärare erbjuds kompetensutveckling via Nacka kommun i form av föreläsningar och workshops vilket personalen till viss del använder sig av. Under observationsveckan går flera lärare på en föreläsning om barn med särskilda behov. Rektor berättar att medarbetarnas kompetensutvecklingsbehov diskuteras under medarbetarsamtalen. Skolledningen säger i vår intervju att de rekommenderar olika fortbildningar som utgår från verksamhetens behov och säger att de som fokusområde för kompetensutvecklingen har barn med särskilda behov. De berättar också att fokusområdet inte är tydligt uttalat för personalen. När vi ställer frågan till personalen angående kompetensutvecklingen känner de inte till att fokusområdet för kompetensutveckling är barn med särskilda behov. Skolledningen uttrycker också att kompetensutveckling sker på de pedagogiska mötena i form av kollegialt lärande vilket även lärare vi intervjuar berättar om. Fritidshemmets personal upplever att de inte får kompetensutvecklingsmöjligheter.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Till Saltsjö-Duvnäs förskoleklasser kommer barn dels från enhetens bägge förskolor, dels från andra förskolor i närområdet. Förskoleklassernas grupper sätts ihop utifrån information från förskolorna. För barn med särskilda behov används Skolverkets blankett *Förskola till förskoleklass-kompletterande överlämningsplan*⁶. Inskolning till förskoleklass sker under tre dagar i maj. Lokala handlingsplaner finns för övergång till förskoleklass, till åk 1 och till åk 4. Handlingsplanerna utvärderas av personalen. Utvärderingen ligger till grund för planering av nästkommande läsårs inskolningsarbete.

Skolan har ett faddersystem där faddring sker mellan åk 1 och åk 6, åk 2 och åk 4 samt mellan åk 3 och åk 5. Rektor berättar att fadderverksamheten är till stöd för stadieövergångarna. Under skolarbetet finns olika tillfällen för fadderklasserna att träffas. Elever berättar att de träffas i fadderklasser på sångsamlingar och friluftsdagar. Vi hör att eleverna har sjungit i fadderklasserna på FN-samling i oktober. Personal och skolledning berättar även att fadderverksamhet sker inför skolval och i slutet av terminer.

Bedömning i text

Rektor har till stora delar kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet och arbetar i hög grad för att utveckla verksamheten tillsammans med ledningsgrupp och medarbetare. Rektor har arbetat fram en organisation som i förlängningen har förutsättningar till att stärka den pedagogiska kvaliteten.

⁶ Kompletterande överlämningsblankett: [Länk till Skolverket](#)

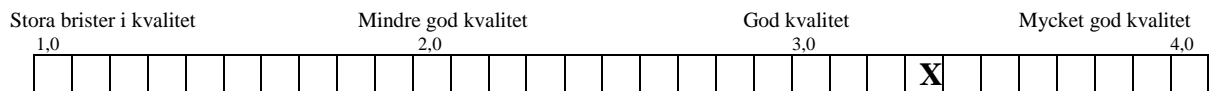
Rektor tar i hög grad ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten tillsammans med personalen. Eleverna medverkar till viss del genom enkäter och analyser av dessa.

Personalen erbjuds i viss utsträckning kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov. En tydligt uttalad plan saknas. Fritidshemspersonalen saknar kompetensutveckling.

Årskursteam och pedagogiska möten för lärare ger ett relativt väl fungerande system för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Det finns till stora delar en fungerande samverkan inom verksamheten och ett fungerande arbete med övergångar mellan skolformer.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

*Observationsår: Förbättringsområden
i tidigare rapport:*

Nuläge:

2010	Arbetsområdena behöver kopplas tydligt till målen så att eleverna vet syftet med sitt arbete	Kvarstår som förbättringsområde. Eleverna i åk 4-6 känner i relativt stor utsträckning till syftet med aktiviteter i undervisningen medan eleverna i åk F-3 endast i viss mån kan beskriva detta.
	Stödja eleverna till att bli utforskande	Utforskande och kreativa arbetsätt förekommer i viss utsträckning. Kvarstår som förbättringsområde.
	Salarna för år 3-6	Kvarstår som förbättringsområde då den fysiska miljön i flera fall inte stimulerar ett mer kreativt och varierat arbetsätt och kan vara ett hinder för samarbete mellan eleverna.
	Elevernas möjligheter till inflytande över hur de ska nå målen.	Kvarstår som förbättringsområde.
	Levandegöra de individuella utvecklingsplanerna för eleverna och i dem formulera tydligare mål	Arbetet med att levandegöra de individuella utvecklingsplanerna i den dagliga verksamheten kvarstår.
	Diskussion om pedagogiskt ledarskap och en gemensam pedagogisk grundsyn	Har förbättrats genom till exempel Pedagogiska möten för lärarna, gemensam lektionsram och indelning i Årskursteam.

REFERENSER

Verksamhetsplan-Systematiskt kvalitetsarbete 2016-2017

Elevhälsoplan, Saltsjö-Duvnäs skola 2016

Inkluderingsplan 2016

Likabehandlingsplan, Plan mot diskriminering och kränkande behandling , Saltsjö-Duvnäs skola 2016

Fritidsprocessen, Saltsjö-Duvnäs

Mellanrumsprocessen, Saltsjö-Duvnäs

Vad betyder studiero? Saltsjö-Duvnäs

Lektionsram, Saltsjö-Duvnäs

Våga Visa-rapport, Saltsjö-Duvnäs 2010

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Skolverket

Kommentar från Saltsjö-Duvnäs skolas ledning till observationsrapporten

Skolans arbete med observationsrapporten

För att kvalitetssäkra verksamheten arbetar vi på Saltsjö-Duvnäs skola systematiskt med vår målbild:

- Trygg arbetsmiljö
- Stimulerande lärande
- Reellt inflytande
- Maximal utveckling

Inför varje läsår väljer vi något eller några delar i varje område som vi ska arbeta med, beroende på verksamhetens behov. Det gångna årets utvärdering och resultat ligger till grund för de områden som kommer vara i fokus under läsåret. För att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete behöver man göra en lägesbedömning, ha tydliga målsättningar och målformuleringar, göra en systematisk planering och strategi, arbeta med resultat och analysera dessa.

Observationsrapportens innehåll blir en av flera parametrar att ta hänsyn till inför skolans fortsatta kvalitets- och utvecklingsarbete.

All personal får ta del av observationsrapporten genom att rektorn mailar ut den. Dessutom presenteras innehållet på en APT (arbetsplatsträff).

Skolledningen presenterar observationsrapporten för föräldrarådet, där innehållet diskuteras och föräldrarådet ger sina synpunkter på rapportens innehåll. Rektor sammanfattar innehållet i rapporten för föräldrarna via ett rektorsbrev.

Kommentar till observationens resultat

Följande starka sidor lyftes i rapporten:

- Skolans aktiva och systematiska arbete med trygghet och god arbetsmiljö för eleverna
- Skolans framarbetade lektionsstruktur, den så kallade lektionsramen.
- Skolans demokratiska forum för eleverna.
- Skolans tydliga systematiska kvalitetsarbete.

Vi på skolan är överens med observatörerna om att detta fungerar mycket väl och genomsyrar hela verksamheten. Vi har målmedvetet arbetat för en likvärdighet mellan lärarnas arbete i klasserna och vi ser tydliga resultat tack vare detta konsekventa arbete. De nämnda områden är en förutsättning för alla elevers kunskapsutveckling och en viktig utgångspunkt för det fortsatta utvecklingsarbetet som pågår. Vi menar att denna likvärdighet är en viktig del i att skolan har så höga kunskapsresultat.

Följande förbättringsområden tas fram i rapporten:

- Ökade möjligheter för eleverna att få pröva olika arbetssätt och arbetsformer, däribland ämnesövergripande arbetssätt och med olika former av samarbete mellan eleverna.

- Utveckla användandet av datorer, lärplattor och annan teknik i undervisningen så att det blir ett verktyg i det dagliga skolarbetet för skolans samtliga elever.
- Utveckla arbetet med elevers inflytande över sitt eget lärande med tydlig koppling till läroplanens kunskapskrav.
- Elevernas möjlighet att på olika sätt få träning i att utveckla sin förmåga till att bedöma sina egna resultat.
- Kompetensutveckling för personalen på fritidshemmet utifrån Lgr11

Vi på skolan har definierat i stort sett samma utvecklingsområden som observatörerna och har redan i och med skolans prioriterade mål påbörjat ett arbete för att utveckla detta. I rapporten poängterar man att det redan påbörjade utvecklingsarbetet är i linje med de förbättringsområden man ser, samt att detta arbete bör ge resultat.

Det är dock förvånande att man har bedömt ”Kunskaper” och ”Betyg och bedömning” så lågt. Om man ser till betyg samt resultat på nationella proven, ligger Saltsjö-Duvnäs skola resultatmässigt i topp bland Nackas skolor.

Förbättringsområden i observationsrapporten

Flera av de förbättringsområden som nämns i rapporten är i linje med skolans prioriterade mål:

Samverkan kring eleverna

- Årskursteamerna
- Inflytande
- Undervisning som berör – entreprenöriellt lärande

Inkludering/Likvärdighet

- Olikheter är en tillgång
- Studioteamet
- Undervisning som berör – entreprenöriellt lärande

Värderingar som styrmedel

- 50%-50% - meningsfull struktur
- Nacka kommuns värderingar/Saltsjö-Duvnäs skolas värderingar
- Inflytande

Kompetensutveckling utifrån den reviderade läroplanen för fritidspersonal är påbörjad. Den var inplanerad redan innan ”Våga Visa”-observationen.

Ett välfungerande årskursteamsarbete, där man samverkar kring elevernas sociala- och kunskapsutveckling, kommer bidra till att utveckla olika arbetssätt och arbetsformer samt bidra till elevernas förmåga att bedöma sitt lärande. Skolan har ett studioteam vars uppdrag är att samordna och fördela resurser i arbetslaget/skolan utifrån aktuella extra anpassningar samt ev. andra behov. Studioteamet består av specialpedagoger, studioteamansvariga i resp. årskursteam samt skolans resurspersoner. Studioteamets arbete bör även det leda till att individualisera undervisningen och därmed utveckla olika arbetssätt och arbetsformer.

Det entreprenöriella lärandet kommer att öka elevernas medvetande om, samt inflytande över sin kunskapsutveckling samt bidra till elevernas möjlighet att på olika sätt få träning i att utveckla sin förmåga till att bedöma sina egna resultat.

Skolan har tillsatt två IKT-processlärare som håller på att ta fram en IKT-plan för verksamheten. Även detta kommer bidra till att utveckla det entreprenöriella lärandet. Skolan kommer dessutom att påbörja en satsning på att utveckla lärmiljöer, som är bättre anpassade till en modern undervisning.

Dagens skola verkar i en snabbföränderlig värld och skolvärlden står inför många utmaningar, t.ex.: ständiga förändringar i organisationen (lärare, antal elever mm), ökad andel elever med olika särskilda behov, ökad konkurrens, lärarbrist. På Saltsjö-Duvnäs skola vill vi skapa den bästa arbetsplatsen att arbeta på. Därför strävar vi efter att hitta ett flöde i den dagliga verksamheten. Vi tror på en humanistisk, dynamisk och kreativ modell för skolan, med fokus på det som ger bra verksamhet och resultat. På Saltsjö-Duvnäs skola strävar vi efter en organisation som utgår från en innovativ organisationsmodell.

Nacka, 2017-02-06

Renata Desselberger, rektor

